

ԲՍԺԱ ՈՐԴԱԿՐՈՒԹՅՈՒՆ

Պուշխարիոյ հատար	12 ֆր
Տարեկան	6 "
Վեցամսեայ	8 "
հատար տարեկան	15 "

Ս. Բ. Բեկալի հատար	3 ֆր
Տարեկան	1.50 "

Պատկերակ սոյո ստու-
բիկ երեսին հատար 40 ս.
հսկ վերջին երեսի հա-
տար 20 սանրիս ե. Լեռնիկ
ուկի սնդակներու հատար
20 օրվ զեղը կըլայ :

Կառնայի հատար ձեռք 10 սանրիս

ՇԱՐՔՈՒՄ

R. P. Kalémcarian, Mechitharistengasse
(Autriche) W. 4. journal
Vienne III bulgarie

Արասահմանի հատար
ձեռք
(20 ՍԱՆԹԻՄ)
Պուշխարիոյ հատար
ձեռք

— 15 ՍԱՆԹԻՄ —
Գրութիւնք ևս չեն տրուիր

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻ ՉՈՐԵՔՆԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱՐՔՈՒՄ ՕՐԵՐԸ

«ՇԱՐՔՈՒՄ»-Ի ԲՍԺԱՆՈՐԻ ԳՐՈՒՈՂԸ ԲՍԺԱՆԳԻՆԸ ՊԵՏԻ Է ԿՍՆԵԿԻՆ ՎՃԱՐԷ

ՊԱՆԱՆՁԿՈՏԵՐԸ

Բոլոր այն պատուական հա-
յերը որոնք Հայաստանի մէջ ընդ-
հանուր ապստամբութեան մը
ծրագրին համար հոգի կուտան,
կրնան ըսել թէ մինչեւ ցարդ
իրենց կողմէ բարոյական և նիւ-
թական ինչ զոհողութիւն յանձն
առած են՝ այդ փճնական քայ-
լին իրագործմանը համար :

Այս տարօրինակ պահանջկոտ-
ները երբոր խիզճեցնուն խորը
իշխան գիւրդի քանջույ ունէ
կայք մը չ'պիտի շքմարեն հոն,
ապէսէն արարական արարակա-
նութիւնն զանցառումէն գոյա-
ցած :

Եւ վերջապէս այդ բարձրադա-
րակ պահանջումին հեղինակները
չ'պիտի ուզեն հասկնալ թէ ա-
պստամբութիւնը փութալով կըլ-
լայ :

Հարկ կա՞յ ըսելու որ «ապս-
տամբութիւնը» մեծագոյն մա-
սամբ, գրէթէ ամբողջութեամբ,
մեր բարեկեցիկ գասակարդին
կը պահանջին եւ որոնք,
մինչեւ հիմա, ապահովապէս,
տասը փարա չեն տուած հայկա-
կան շարժումին ծաւալմանը և
յաջողութեանը համար : Արեւմտ
գործերնիս այն տեսակ մարդոց
հետ է, որոնք երբոր «ապստամ-
բութիւն» կը պոռչտան՝ գիտեն
թէ ինչո՞րք անհեղինակ և ոչ-ան-
միջական բանի մը վրայ ըլլա-
լով՝ իրենց մէջ դրամ ու զէլու հա-
մարձակող չ'պիտի գտնուի :

Օրինակի նամար, ենթագործնք
որ յեղափոխական մարմնի մը
ներկայացուցիչը գնաց զբամ
ու զէլու՝ յեղափոխութեան առու-
նով շոջ—աղայէ մը, կամ, ա-
ւելի յստակ խօսելու համար,
անտանելի «ապստամբութիւն» մը :
Այս վերջինը սիրալիր ընդունե-
լութիւն պիտի ընէ և զբամ ու
զէլուն նպատակը պիտի հար-
ցնէ, զոր պիտի յայտնէ ներկա-
լացողը : Զոջ—աղան, իր գերբ,
շարժումներն ու խօսքերը զոց

ըրած ըլլալով այլ եւս, պիտի
յայտնէ յեղափոխականին թէ
ինք պատրաստ է ամէն զոհողու-
թիւն ընել պայմանով որ գրա-
կան ապացոյցներով, անհեր-
քելի փաստերով համոզէ զին-
քը որ ապստամբութիւնը ծա-
ղած է արդէն Հայաստանի
մէջ, ամէն բան կազմ ու պատ-
րաստ է, և ուրիշ ընելիք չէ
մնացած եթէ ոչ առաջ քաշել :

Յեղափոխականը խաբարայ մը
չէ, չի կրնար ըլլալիքը եղածի
պէս քննել, կը վարանի, կը
կմկմայ, և ահա շոջ—աղան ձեռ-
քերը յայթախուորէն չ'փելով :

—Իսրայէլում, կըսէ, ես ապս-
տամբութեան կուսակից եմ, այն
օրը որ Հայաստան ամբողջովին
ոտքի ելլայ, քսուկս և քսուկս
մագրութեան տակն է, նիւթական
շօշափելի բան մը մինչեւ չ'ըլ-
լայ չեմ կրնար օգնութիւն ընել,
զապափարիս, սկզբունքիս զէմ է,
Լսելիք մը ունի՞ք :

Եւ յեղափոխականը կը ճամ-
բուի, մինչ ջոջ—աղան ծամա-
ծուռ գէմքին վրայ չար ժպիտ
մը կը փայլի, «Ի՞նչ քիտն յա-
ջողութեան վատ գոհունակու-
թեան ցօլքը :

—Թող ապստամբութիւնը ծա-
գիւ, եթէ չտանք, այն առեւ...
ի՞նչ կուզէք ըսէք :

Արեւմտ այն մարդիկը որ ա-
պստամբութեան կազմակերպիչ-
ները պիտի ըլլան, ամէն բան
«ապստամբ» ընելու դժնդակ հար-
կին մէջ պիտի գտնուին : Ապս-
տակ զէնք, ապստակ ուղղա-
միժերք, ապստակ ուտեստ, ապս-
տակ հագուստ, ևն, որպէսզի այս
կերպով ապստամբութիւն մը
կազմակերպել յետոյ, համար-
ձակութիւն և իրաւունք ունենան
ներկայանալու մեր աչնիւ ու
հայրենասէր շոջ—աղան և ըսե-
լու անոր :

—Հրամմէ, աղաս, ապստամ-
բութիւնը պատրաստեցինք, ի՞նչ
պիտի տանէ տուր նայինք :
Աւ գեռ ամէն ապահովութիւն

չունինք թէ այս պարագային
մէջ իսկ այդ «ապստամբութիւն»
գիւրդին ըզէլին մէջ ուրիշ այ-
լանակ առարկութիւն մը չ'պի-
տի ծնի՞ օձիքը խալտելու հա-
մար նորէն :

Աւ յիմոհագիւ չէ՞ք գտնեք սա
ապստակ կերպով տեղի ունենա-
լիք ապստամբութիւնը :

Իսոյց ապստակ ապստամբու-
թեան այս զուարճալի պարագա-
յին մէջ ալ յստակարեւոր հարց
մը կուգայ՝ մէջտեղ կը ցցուի :
Յեղափոխական կամ ապստամբա-
կան շարժումները ամէնէն քիչ
վստահութիւն ներշնչող մարդ-
կային երեւոյթներէն, ըլլալով՝

—աչնպէս որ նոյն իսկ ապահովա-
գրական ընկերութիւնները իրենց
չահերուն շրջանակէն դուրս ձգած
են զանոնք—բնաւ հաւանական
չէ որ գնդապետ մը իսկ ապստակ
տալու արամագիր արարած մը
գտնուի : Մանաւանդ որ սեղա-
նաւորական շխարհին մէջ՝ ա-
պստամբ մը ամէնէն քիչ վարկ
վայելող էական է : Աշխարհի ո՞ր
սելանաւոր պիտի հաւանէր ունէ
փոխատուութիւն կնքել մեր
Զէյթունի քաջերուն հետ, երբ
անոնք թուրք բանակները ջախ-
ջախելու զբաղած էին Տաւրոսի
ժայռերուն վրայ, և որոնք, ափ-
տո՞ս, հաց չունէին ուտելու :

Մինչեւ ցարդ Հայաստանի դա-
նադան կողմերը երեւցած ապս-
տամբական հրոսախուժերը մեծ
մասամբ որոնք զրամովը մաքու-
ռեցան բռնակալութեան դէմ, ե-
թէ ոչ գրեթէ իրենք իրենց նա-
խաձեռնութեամբ ու ինք՞օգնու-
թեամբը :

Ո՞վ փոխ դրամ կամ պիտոյք
վստահեցու այդ հերոսներուն,
որոնք ամէն զրկանքի, տառա-
պանքի, տուայտանքի դիմացան՝
աղատութեան սիրուն : Մինասօղ-
լուի, Սերուաղբիւրի, Յնդրա-
նիկի և ուրիշներու ապստամբա-
կան ձեռնարկները իսկուպէս ին-
չո՞ւ ծաւալ չգտան և վճռական
արդիւնքի մը չ'յանգեցան, վստա-
ղի նիւթական միջոցները թոյլ չ'ը
տուին այդ առիւծներուն իրենց

գործը շարունակելու անարգել և
հետզհետէ ընդլայնելու զայն :
Տարակոյս չկայ թէ այսօր Հա-
յաստանի զանազան կողմերուն
մէջ ժողովուրդին տրամադրու-
թիւնները յեղաշրջուած են, ան-
լուր հարստահարութեան ժան-
տախտը հոգիներ դառնացուցած
և յուսահատութեան անվեհերու-
թեամբը զինած է զանոնք, Անձ-
նական ու նիւթական զոհողու-
թիւններ պիտի կրնան վերջապէս
յաջողիլ ընդվզումի ոգին բող-
բոջեցնելու հայրենիքի հոգին
վրայ : Բայց անձնական զոհողու-
թեան յանձնառումին շափ նիւ-
թական միջոցներու հայթայ-
թումն է կարեւոր, անոնց պակ-
սութիւնն է որ ամէն բան ձախու-
ղութեան պիտի մատնէ վերջի
վերջոյ :

Աւ մեր հարստները հեռուէն
լայն որտով ու լայն փորով պիտի
գիտեն այս կսկածալի կացութիւնը,
պիտի հրճուին իրենց վարպետ
հնարամտութեան յաջողումին
վրայ, պիտի շարունակեն «ապս-
տամբութեան» կեղծաւոր, վատ և
սուտ պատրուակը նետել յեղա-
փոխականին երեսին, ամէն ան-
գամ որ անիկա իրեն ներկայա-
նայ փարս ուզելու :

Մանր և անհանդուրժելի է
այս վիճակը : Մեր յեղափոխական
կազմակերպութեանց գործը ա-
ւելի քան դժնդակ է : Ո՞ր մէկը
մտածեն մարդիկը, Չորս կողմէն
իրենց զէմ ուղղուած անբան ու
վայրենի պարսաւանքները, նա-
խատինքները, սուրբ գործին
յարդարման կազմակերպման
հարկաւոր միջոցները, մանաւանդ
զբամի պակսութեան իրենց ա-
մէն շարժումներուն սոսիւ ցցած
արդեւքները : Աւ վերջապէս
մտածելու էք—ո՞վ մեծարդոյ
«ապստամբութիւն» թէ անոնք
որ իրենց ներկան, ապագան,
հանգիստն ու կեանքի բոլոր հա-
ճոյքները ոտքի տակ առնելով՝
բարձր իտեալի մը իրագործումը
հետապնդելու վրայ են, մեր գե-

րինքը, ձեր գերինքը չեն:
Պէտք է որ ծայրայեղութեան չը
մէկը զանոնք վառնդի այս կա-
ցութեան, ձեր բռնած գրութեան
անտանելի երկարածուր կրնայ
անհաճոյ, արամադրութենէն
ստեղծել, օրինակի համար, յե-
ղափոխական մարմիններուն մէջ
մասնաճիւղերու հաստատումը ո-
րոնց բանը գործը բլլայ ձեզմով
զբաղիր:

Ձեր ձեռքն է այս ցաւալի կո-
ցութիւնը շտապով ձեր ամօթ է:
մէկի գրէք դա սնտի առար-
կութիւնները, և անկեղծօրէն
համոզուեցեք որ ապագամբու-
թիւնը, ձեր ան սիրած ու սրտ-
տած ապագամբութիւնը, ամէն
բանէ առաջ, ոչ թէ ապագոյն
խնայեալ կը կարծէք—այլ փարա-
յալ կը լլայ փարայ՝ զ:

Շատարշ

**ԳՆԱ՝ ԿՈՌԻԷ
ԵՎ ՍԻՐԵՍ**

Կը շրջի զաշերուն մեջ հոն
զաշար
Մարմաններուն վրայ հանգրտ
ու յոյճի,
Տրիստը կոզո, ո՛վ հայ աղբիկ
սեռչիկ,
Թոքքուացոյ արժիս քնիւն, հոգ-
որս շար:
Կը շրջի զաշերուն մեջ հոն զաշար:

Այ բախնցան մեռ հայրամբ
սոցորուն,
Թոքքուացոյ պարսպիկ մեջ զա՛ն
կայծա՛ր
Զիջը լանջիկ հոգաշոյ յարք կար-
ճարճե՛ր
Կիզիկ բոցը սիրոյ անգուստ սե՛-
րուն:
Ու բախնցան և՛ եր հայրամբ
սոցորուն:

Ո՛վ հայ աղբիկ, զիս կը սիրե՛ս
քե՛ կ'աշխ
Մոտիս խորէն հառաջակներ շուն-
ցան,
Սակայն բոյր մը շունջիդ՝ զանեց
ցիւրացան
Խոկումները դառնէ կեանքիս նա-
կեա՛ն:
Ո՛վ հայ աղբիկ, զիս կը սիրե՛ս
քե՛ կ'աշխ:

— Սիրե՛կ սեզ գուցի ևս, ո՛վ
հայ սրդոյ
Թե՛ ըլլայիր զիկունս մը քա՛ր, անձ-
նուէր
Ու հայրենի քշումնաց զիս վա՛ս-
շուէր:
Իր գեղեկէն կրակոտը կը ճեղայ:
Սիրե՛կ սեզ գուցի ևս, ո՛վ հայ
սրդոյ:

Ա՛յ մի՛ հոծներ անկիս զա՛ն
սիրայիկ,
Մի՛ շրջիր շուն զաշերուն մեջ հոս
կանայ:
Ինչո՞ւ չըլլան հայ կտրիւններ պարս-
ճանայ
Որ ի՞նչ որ հայրենեաց ա՛յ յրոհիկ:
Ա՛յ մի՛ հոծներ անկիս բառեր սիրա-
յիկ:

Օ՛ն, հայ սրդոյ, զե՛ս կոտե՛ կ'ի
սիրե՛մ:
Ո՛վ սիրե՛ս ունի քոջ անարգի մանր ևս
Վաղոց զածան բունտրիւններ զիս
անխնայ:
Կոտիկ կոչը հե՛յնց, կո՛չը սուրբ,
զբւե՛մ,
«Օ՛ն, հայ սրդոյ, զե՛ս կոտե՛ կ'ի
սիրե՛մ»
ՎԵՏՍ

ՄԱՍՈՒԼԻՆ ԶՈՒՐՁԸ

Անահիտ. — Բարեկէ գեղարու ևս-
տական խնդրեր կը հրատարակուի
անկանոն կանոնադրութեամբ մը:
Չորրորդ ամբողջանի ծրագրէն հը-
րադարակ ելած է: Հակառակ մինչև
հիմակ այս թերթին նկատմամբ բո-
լոր ըստածներուն, անիկա արաս-
տահանի մամուլին մէջ առաջնակարգ
տեղ մը կը գրուէ միշտ, և իրեն
պէս ուրիշ մէկ հաս մըն ալ չգրա-
նուելուն՝ անոր գոյութիւնը գրեթէ
ա՛լ անհրաժեշտ է: Անխտաւորութիւն
գիտութեան համար հրատարակել
լոջ Հայ Հանդիսներու շտապ ցատեր
պիտի ծնին ու մտնին, ու Անահիտը
գիտ կենդանի պիտի մնայ: Բայ որ
կրնայ արանայ այս ճշմարտութիւնը,
նայնիսկ անոնք որ Չօգանեանի անձ-
նական կամ հանրային թշնամիներն
են, Միամիտ անկեղծութեան շունչը
որ այս հանդիսին աստիճան թիւն
մինչև հիմակ պարտաճառ անոր էջե-
լուն մէջ, պիտի մնայ իր աստիճան-
նութիւններէն մէկը: Բայց նսեա ա-
մէնէն զլլաւոր շարժութիւնը իր ա-
ռած սխալ քայլերուն, որոնք ամե-
մին չափման քերնին ծանց բնի
տունէն հայ գրականութեան այս ան-
հիւսն աշխատաւորը: Միամիտ հա-
ւատք մը բոլոր այն մարդերուն և
իրերուն համար որ կը ժպտին իր ե-
րեսին և որոնց ներքին մթութեանը
ու կը ճիտին թափանցելու կարողու-
թիւնը կը խուսափի իրմէ, կեանքի
կարգ մը զարձակ զանազան նկատ-
մամբ զարմանալի անփորձութիւն մը՝
հակառակ բազան աստիճաններէն ապ-
րուած կեանքի մը, ստուեր անցին
«Թուղթի Փառքին» հեղինակին աչուր
հարաւին, և պահ մը մինչև իսկ
երկարաչնջօրէն զստակուած անտ-
զիւտ այդ համարը ինչաւ, նսեա-
մաւ, իր փայլը կորսնցուց:

Չօգանեան անգիտակից սխալն'ը
ըրաւ, տառապեցաւ անոնցով, հաս-
կըցաւ զանոնք, խոտովանեցաւ, և
հանդիսաւորէն ապացոյցը տուաւ
այն անկեղծութեան որ այդ նկա-
րագրին հիմնական յատկութիւնն է
իսկապէս:

Ազգային ծանրակէտ հարցերու վը-
րայ դատման ու վերլուծման վարկ-
պարագի ու հարցմով անկարկներ
զինքը մղեցին ստա՛յ, ինչակ, անկա-
րելի եղանակացութիւններու, կատար-
եալ գայթակղութիւն յարուցանելով:
Իսկ իր շարժը գեղեցիկ պինդօրէն-
բաւ լինակ մը որ երկար ատեն շը-
լացան պարտի մը մէջ զարձուց
ու դորձուց զինքը՝ իրմով զուարճա-
նայով, ինչպիսով իր քիտին ու օգ-
տուելով իր աշխու միասնութեանէն
ու անփորձութեանէն, այդ վնասակը
որ այլևս ասարկուած է, ամէնչէն ա-
ւելի վնասեց իր համարին:

Թղթաւորով Անահիտի վերջին հա-
մարը, կանց կանուս անոր «Ժաման-
ցագրի մը վերջաւոր» խորագրին
տաղիւ: Աւ շորս հիւզ տարի տառջ-

ուան—ա՛լ հիմակ գրեթէ մոռցուած—
բանախօսներ կը յառնեն մտքիս մէջ:
Հոս անոնց մէկ քանիին վերջումը
անկարեւոր չեմ գտներ, բնորակաւ
կը:

Արժիւթը Արժիւթեան, հնչակեան
կուսակցութեան օւկանին մէջ—զոր
ան ատենուան հնչակեան աղբարիկ-
ներուն աշքին ապիւր և գրեթէ
կարծեմ անոնց զարմանալի հաւանա-
թեամբ իր անձնական ցած հաշի-
ներուն ողբալի մէկ գործիքը զար-
ձուցած էր—վերջնականապէս աղար-
տուած լինեցած իր համարին նոր
չունջ մը փչելու համար ասոր անոր
օձիքին կը պլլուէր խնդի պէս: Ի-
մէջ այլոց կերթար իրագոր հարմարին
օձիքին կը փակէր, գող, գաւաճան,
մատնիչ անուանելով զայն, ու զա-
նիկա ևս մասնաճիւղ ընելով իրեւ-
եր գրագործին մէջ: Հրանտ,
ինքն ալ խնդը մը, բայց դոնէ ան-
վնաս և նոյնիսկ շատ օգտակար խնդ
մը, «Շարժումին» էջերը խնդրեց
ինքզինքը պաշտպանելու համար,
իրաւացի դատեցինք իր խնդիքը և
արեւմտեցինք իրեն այդ էջերը,
ուր շատ մը խնդուելու րանե-
րու մէջ քաջախիչ և հզոր բաներ
ալ բաւ: Արժիւթարի գրականները
ընցան յորդեցան: Պատակաւ չըր
իւրեքին, պատճառաւ կրեւար,
և անձ ա՛յն մը փըր-
թաւ անդէն, գերագոյն պաշտ-
պանութեան, արդարութեան և ճըշ-
մարտութեան վերաբեր սրտաց: Վեր-
կը թուէր Չօգանեան իր գրական
խոցին անգործ անկարկէն՝ իր բա-
րի, անմեղ, անկեղծ, հայրենասէր
բարեկամին համարին անդ զտան-
գում մէջ կարելիք խոցուած: Այդ
ստակալի արարածը պաշտպանելու,
չքննդոյնելու համար ինչե՛ր բաւ,
ինչե՛ր գրեց ան, և այն ատեն ինչ
արգահաւելի գտանք այն գերագրու-
կանօրէն միամիտ կացութիւնը, ո-
րուն ենթարկած էր ինքզինքը «Մ-
նահիտին» խմբագրապետը, մարդիկ
գատելու հակնայու գործին մէջ կա-
տարեալ տղայ մը: «Շարժումին» խմ-
բագրութիւնը քանի մը լուրջ և բա-
րեկամական խորհուրդներ տուաւ
այն ատեն Արժիւթար շլացած և
յանպարտաբար փախտարանին, իմէջ
«Մ-ն» ինչեցուց ինչ օլաւագոյն էր
գրական ոլորտին մէջ զառնալ ու
հոն օգտակար ըլլալ քան կասկածելի
անհասանելու յաթկակցեցուցիչ պաշտ-
պանութիւնն ստանձնել: Աւելորդ
է ըսել որ մեր խորհուրդը, այնքան
անկեղծ ու ճշմարտ, ձայն բարբա-
ռոյ յանապարտ լինաց:

Չարիներ անցան անկեղ ի վեր,
աստիճանի փորձառութեան և յու-
սախարութիւններու տարիներ, և ահա
«Անահ» սօր վերջին համարին էջե-
րուն մէջ կը հանդիպին աշքերուս
քանի մը տղերք, զորս հոս արտա-
սպելու փորձութեան չեմ կրնար յաղ-
թել:
«Եթէ կարելի չէր Արժիւթարեանի
վերագրել այն մասնաճական բողոքե-
րը զոր իրեն կը վերագրէին Գօ-
շակեանք, քանի որ Գօշակեանց
բերած փաստերը անկարող էին զայց
ապացուցանելու, բայց իր թեթե-
սօյիկ, էնթրիկան, սկզբունքէ յուրկ
անլուրջ և անտրուաբար րնաւորու-
թիւնովը և հայ յեղափոխական շարժ-
ման մէջ այդ բնաւորութեան հետե-
ւանքով իր բ'րնած քայլաշարունը ա-
ւելի վնասակար էր, ինչ որ քան երկ
որոշ ռապիկ մը քանի մը խոզի մա-
նէրոյ յանգեցնելը:

Պատիւ Արժիւթար Չօգանեանի աղ-
բիկն աւելի վնասակար արարած մըն
է քան զոր չէ նոյն իսկ ազգային
մասնիչ մը: Չեմ հերքեր իր այս հա-
մարումը որ հիմնապէս ճշմարտ է:
Բայց կը հրաւիրեմ գինքը որ անդամ
մը աշքէ անցունէ այդ մարդուն նը
կատարած իր երբեմնի գրածները և
մասնաճական իր մասնաւոր ու շարժու-
թեան կը յանձնարարեմ այն վերա-
որանքները զորս ըրած է՝ այդ ա-
րարածին պաշտպանութեանը անթիւ:
Իր բուն բարեկամներուն և գինքը
անկեղծօրէն յարգութեամբ:
Պարզապէս իրողութիւններ մաս-
նաճեղու և քանի մը անհամարձեւ
սուր ըսելու համար է սրտայ հին պա-
րագաները կը վերջանան: Այսպիսով
մը չէ որ կուրդիմ Չօգանեանին, Ընդ-
հակառակը, մարդերն և Բերեր ի-
րենց իսկական գոյնովը անանկուր
հիմակուան մեթոտը կը մղէ զին ան-
յապարտելու իմ այն համոզմանս մէջ
թէ «Անահիտ» խմբագրապետը ա-
մէն րանէ սաւալ անկեղծ մըն է,
բարի և աղիւ, և և իր խախնեցը,
ինչպէս ըսի, իր նկարագրին այս
տրեւեկան կողմերուն կը պարտի:
Արտասահմանի հայրութեան մէջ «Ա-
նահիտ» և Չօգանեանի դերերը յա-
տարտեմ կ'անձատուելու ու դուրս կը
ցնային: անոնց օգտակարութիւնն ու
անձուրթիւնը հոգալից միտնին կը մնայ
մեզ: Բարեկէ նման օտար միջապա-
րի մը մէջ, որ Եզրիկն է ու այնպէս
կեղքունակալի նախկին մեծանազն
ու անորը հայ անուրին շարժը զար-
գանքի լուսապատկ մը ստեղծելու հը-
զօր ատար մըն է: Եւ օտարները
Չօգանեաններու վրայէ պատուելով է
որ պիտի ճշմարտ գաղափարով մը կիզ-
մեն հայ հանձարին, հայ օրինակ
և այնպիսով վրայ:

Ն. Ա.

ՄԱԿԵՊԱՆԱ

Այս պահուս դիւցազնական եղբեր-
գութիւն մը խաղցուի հոն, իր-
լային անդին:

Այժմ ո՛չ օրի համար զաղտնիք է
թէ Մեծն Աղէքսանդրի հայրենակից-
ները չեն այլ ևս ան հլու բայտերը
որոնք ճիւղերին ձեռք լուսու մեծն
կը տուապէն:

Ստուրկ մակեդոնացին Էրկար տա-
րիներ, քառորդ դար մը ամրով սպա-
սեց և յուսաց Եւրոպայի բարեխրոյ
գիւտագէտներուն, անոնց մարդա-
սիրարար (՝) շնորհած 23րդ յոգի
գործադրութեանը, ի գուր ան աղբը-
սալի, արտաստալից նախածքներ
ուզեց, իր գողգողուն թեկը
կորկառեց անոնց, որ այժուրան զօ-
րաւորներն են, որ իրենց ձեռքն ու-
նին պղտիկ ազգերուն բախար և ան-
խաղճօյն կը խալն գանոնք:

Եւ Սակեգոնացիին, Էլէկուանստ-
րուկ մակեդոնացիին համարութիւնը
սպառեցաւ: Ան երեսի վրայ ձգեց իր
արտը, մէկը ի նետեց դուրմանը, մոռ-
ցաւ ծնողը, կին, զուգորան և իր-
բայտերը ունի, կտոր մը հոյս տու-
րակին մէջ, իր սեփական ասօն
վասան՝ ժայռելու վրայ մոլորեցաւ:
Կտուրու համար իր գարեւոր բոնա-
տարին զէմ, փշրելու համար իր հինա-
տուրց չլթաները:

Պատիւ Սակեգոնացիին:

Ապրտամբու թիւը հետզհետէ ծա-
ւաբեւ պայ 5, զինուած գիւղացի-
ներուն թիւը օրըստօրէ կ'աճի, խում-
բից գունդեր կը դառնան :

Սեբասթիոօյի մէջ ապտամբները
քաղաքին Սիսիանօօփի հրամանատա-
րութեան ներքին ընտելիւ ըրին 3
վաջո զորք 80 հոգիէ բաղկացած և
խումբ մը 40 պաշարօրք քերտու :

Բէթլեհէմ քաղաքի ապտամբացաւ
Զարարիկոյի մէջ 100 զինուորներու
վաջո մը ընտելիւ կաւա Զորքի ան-
բաժնի ընտելի կայ, ձուձայի մէջ
պաշարօրքներու գէնքեր կը ցրուին :

Սեպտ. 25ին և 26ին գիւղացիները
պաշարօրքն ձուձա քաղաքը և եւ
քաղաքացան 3 թնդանօրէ գրաւելէ,
չատ մը գէնքեր յախշտակելէ, քանի
մը հրահրու կամուրջ մը ոչնչացնելէ
և Գրիգորի մօտ մէկ քանի կիրճեր
գրաւելի վերջը, կը պատրաստուին
երկրորդ յարձակում մը գործել քա-
ղաքին վրայ :

Երեք տանկական գիւղեր Օւէնօօփ
Քրուրեթ և Սիսիանի բունկամ են,
ինչպէս նաեւ քրիստոնէական երկու
գիւղեր Ժէլեզնիձա և Բառօք, վերջի-
նին եկեղեցիներ քանդուեցաւ սուլ-
բերով : Էտգոբշտուն քանդուայ մը,
կիներ, երեքաներ մարթնեցան Ժէ-
լեզնիձայի կամուրջին քով : Սիսու-
մայի յատուկը գիւղերուն ձածկուե-
ցաւ : Սէլնիլքօ, Բէթլիլքօ, Բօրօ-
ղքի ընդերու մէջ կը սողան : Սիսուի
Բիանիլքօ քաղաքին այրած : հարդ-
ղական թիւները ընդհատուած են :
Ապտամբներուն զինադրութիւնը
սքանկելէ և թուրքերուն հոգիկան
վիճակը ընդհուած :

Աստիք են ահա հեռագրական թե-
լեքու մեղաբերած նորագոյն լուրերը
եւ ես կ'ենթադրեմ որ սուխտի կը

հնչեն անոնք Երուսալի գիւրա-
դէտներու քնքաշ ախանջին :

Կերեայ թէ խոտիեցաւ վերջապէս
իրենց խաղաղութիւնը : Այժմ սու-
բողջ ուշադրութիւններն լարած կը
գիտեն ալիւնալի, բոցախառ տեսա-
բօնը եւ—սփսոս—իր հանդատակո
քապիւնէին անկէլներ թաշտպատ դի-
ւանին վրայ ընկողնաձ կուլտ և
կուտ գիւրանագէտը գոգոնելեամբ
կը տեսնէ քարիլէ յգնած, իր գէն-
քին ծանրութեամբ սակ, իրենց
բախտին թողած փոքրիկ գաւա-
կներուն դառն վշտառակին ներքե-
կքած աստամբը գիւղացիին յաջ-
ուութիւնները :

S. Աճեկեան

ԱՆՅՈՐԴԻ ՆՈԹԵՐ

Պաշարից, 5 օգ ստոր

Վաշկերտի և Արճէշի երեւմ.
նի դրամատունու զուառները,
որոնք իրենց հարստութեամբն
ու բեղմնաւորութեամբը կը պահ-
ծային, այժմ գրեթէ բոլորովին
աւերակ դարձած են : Բաղմա-
մարդ հայ գիւղերը համարեա
թէ գառարկուած են իրենց ժիր
բնակչութեանէն, իսկ երբեմն գե-
ղերու մէջ մնացած հայ ցանցառ
ընտանիքները խորին թշուառու-
թեան մատնուած են, և գրեթէ
չեն իսկ յաճողի իրենց օրական
ապրուստը ճարելու, թքքական
ու քրդական անդուլ հարստու-
հարսութեան երեսնէն :

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՎԵՐԱԾԻՆ

ՄԱՍ Բ. 25
ՊԼՈՒՆ Բ.

Ներկայացումը վերջացաւ, հաստ-
ատութիւնը սկսեց ցրվել, Հեղինէն
է մոր և Եքրիստօօփի հետ շտապեց
զորք գալ թատրոնից, իրեն վրա
միակ ընկալաւ իւր ձայնած զններից
չուսով ազատվելու տենչով, Մար-
կոսով ինչ որ գուրս էր տալիս գեղ-
տից, բայց Հեղինէն ոչինչ չէր լը-
սում, նա կրկին մտածում էր Մա-
րկոսի մասին : սիրահարից լքված,
հարաբախտութեան հարստանքից և ար-
համարանքից վաղաժամ գերեզման ի-
ջած հրաշտի Մարգարիտի պատկերն
էլ չէր հետանում նրա աչքերից :

Եթէ Մարկոսին էլ ինձ մտա-
նայ, եթէ նա էլ ինձ արհամարհի
արդեօք իմ վեճակ ի՞նչ կը լինի, մը-
տածում էր նա :

Հասարակութիւնը ինձ չի հաւճի,
որովհետեւ Մարկոսին հետ ունե-
ցած սիրոյ բաժակը մենք միջնե-
րատակը չենք գառարկել, Բայց մի-
թէ այդ միտենոյնը չէ՞, Բաւական է
որ Մարկոսին ինձ մտանայ, մահ
է սպասում ինձ, մահ, ուրիշ ոչ ինչ :

Քրեանք, օրիորդ, շարժվեցէ, և
բազմութիւնը Լաւեիցս պալիս է, Հե-
ղինի մտածմունքը ընդհատեց Մար-
կոսը :

Միշտ է ստուժ, ի՞նչ էս էլի ուշք
ու միտքը կորցրել, վերացել էս :

Գրչով անկարելի է նկարագ-
րել բոլոր այն անզգամութիւն-
ներն ու լրբութիւնները որոնք
կը գործուն Մաշկերտի մէջ կա
ուշադրութեան զօրքերուն ձեռ-
քով լսիկ մնջիկ մնացած հայու
թիւնն ալ լմնջեցու եղբունական
գիտատօրութեամբ :

Օրիորդքայէ և Գարաքիլիտէ
կոչուած գիւղաքաղաքներէն մին
չէր Պաշարից — 16 ժամ տեսու-
չութեամբ տեղ—գտնուած իւրա-
քանչիւր հայ գիւղի մէջ 15-30
հատ գիւնօր կը գտնուի հսկողու-
թեան պատրուակին տակ, հայ
ժողովորդին շահերը պաշտպա-
նելու : համար, բայց իսկա-
պէս հայալիլք ծրագրի մը գոր-
ծադրութեան համար Ամէն կերպ
գաղանթութիւններ արձակ համար-
ձակ կը գործուն կարգապա-
հութեան անունով : Այս անտա-
նելի դրութեան գէժ բողբոզ-
ները իրրիւ պատասխան կը բան-
տարկուին, և հետեւանք աւելի
գէշ կըլլայ : կը ծածուկն, կը
չարչարուին, սրպէս զի երկրորդ
անգամ շանդղին լսողքել կա-
սվարութեան, այլ անարտունջ
հանգուրծեն ամէն կերպ զբը-
կանքներու և անդառնութեանց :

Բայց ամէնէն ցաւալին և վատը
Խատուրցի Թովսէփի, ձու-
ճանցի Ազօօյի և Տաւօյի, Աւե-
տիս աղայի իւշ Գիլիսէի վանքէն
Առաքել վարդապետի պէս վստ և

տեղ կը հանդիպեմ :

Բարեւ, պարոն Մարկոսեան, ես
էլ չէի սպասում որ ձեզ այստեղ կը
հանդիպեմ : մենք իմացանք որ դուք
չա՛տ հեռու տեղ էք գնացել բոլոր-
ովին տարրեր սղղութեամբ, և յան-
կարծ այստեղ էք գտնվում :

Այդպէս պատահեց, տիկին, և
աւճառարակ կեանքի մէջ շատ է պա-
տանում, որից որ փախչում ես, նը-
րան աւելի շատ ես հանդիպում :

Ոչ ոչ, պարոն Մարկոսեան, մենք
ձեզինքն փախչելու պատճառ չունենք,
իսկ եթէ դուք ունէք, այդ ես չը
գիտեմ :

Է՛, օգը, ցուրտ է, մայրիկը
և զուգ կարող էք մրել, մանա-
ւանդ որ դուք սրանից էք գուրս ե-
կել : Ո՛ր հերքանցը, կամ տունն էք
եղել : վաղը ես կայցելեմ ձեզ : Առ
այժմ գոտուութեան, տիկին :

Մարկոսեան սեղմելով տիկնոջ և
օրիորդի ձեռքերը հեռացաւ նրանցից
իր ընկերը միտնայու :

Մարկոսով բոլորովին շարած էր
մնացել : նա Մարկոսեանին չէր ճա-
նաչում, լսել էր որ Հեղինէին և
նրա միջեւ բաներ են դարձել, բայց
չը գտէր, չէր հաւատում որ Հեղի-
նին այնչափ համակրում էր այդ
սխալածելի պարոնին :

Հեղինի սուրբութեանը չափ չը
կար, նա տես մօր թիւը և շտա-
պով մտաւ մտակ կտորի մէջ, հա-
զի մտարկելով որ պէտք էր և
Մարկոսովին հրախել նստել :

Կառքը շարժվեց, երեքն էլ լուռ
էին : Հեղինի մայրը մտածում կը
թէ ինչ գիւրք բռնի գէպի Մարկո-
սեանը, Մարկոսովը մտածում էր թէ

ցածոցի աշարածներու վար-
մունքն է : անոնք սմէն նուիրա-
կան բանի դէմ կը դաւաճանեն,
և պատճառ դարձած են որ քիւրդ-
ցեղերու էն բարբարոսներէն մէկ
երկու հոգի հաստատուին ամէն
մէկ պիւղի մէջ, որպէսզի կառա-
վարութեան շան աղանդներուն ա-
ւելցուելը ատնը յախշտակեն :

Իսկ Ականց կամ Արճէշ կոչ-
ուած գաւառակը իր փոքրիկ գիւ-
ղաքապարովը նոյնքան սխտր
պատկեր մը կը ներկայացնէ :
Թէեւ ամէն հայաբնակ գիւղի մէջ
զօրք չի գտնուիր, սակայն 95-
96ի կոտորածներուն ատենը այս
գաւառակը ահագին թուով զո-
հեր տուած է : Շատեր դաղթած
են, և այսօր անոնց տեղը գրա-
ւուած է յայտնի Արզըր քիւրա
աշխիթի էն նշանաւոր գաղան-
ներէն : Արճէշ, Բայոյ, Բայոյ,
Ալի պէկ, Տրվիշ և այլն, որոնք
սկսած են բռնի գրաւել հայի-
րուն կալուածները, և բնակիչ-
ներն ալ իրենց պէտքերուն ծա-
ռայեցնել :

Հէք հայը այդ ամէն գրկանը-
ներուն ենթարկուելէ յետոյ, գո-
նէ իր յետանկան պատուին խը-
նայուէր : Այդ վաւաչու ու ան-
փշտակելի ետք աչքը անկած է
հայու պատուին, Ամէն ատեն
հայ օրիորդներ իրենց հօրնա-
կան օճախներէն յախշտակուելով

որտեղից մէջտեղ ընկաւ այդ Մարկո-
սեան կոչված մարդը, իսկ Հեղինէն
ծրապիւր էր կազմում Մարկոսեանի հետ
տեսակցելու մասին :

Լուսթիւնը խանդարից Մարկո-
սով :

Օրիորդ, ձեր այդ հին բարեկա-
մին այնպէս հանդիպելիք որ կար-
ձեա թէ ժամադրութիւն տաւ լի-
նէք :

Քանի որ թատրոն հրախող
գուք էիք, արեւն և պարզ է թէ
ժամադրութիւն չէր կարող լինել :
Բայց դիտեք ի՞նչ կայ, լաւ լարե-
կամները միշտ անակնկալ բայց ժա-
մադրվածի կերպով են իրար հանդի-
պում :

Միթէ այդչափ լաւ բարեկամ-
ներ էք այդ պարոնի հետ :

Օ՛, շատ, այնքան շատ, որ
գրեթէ ձեր ներկայութիւնը մտա-
ցայ :

Այդ ճիշդ է, երեւոյց սրղէն,
բայց այնպիսի պարագաներում այդ-
չափ սրտաբայ չը պէտք է լինել :

Ի՞նչու, չէ՞ որ դուք սոսայիք
«Ճամարդութեանը պէտք է յայտնելը»,
որչափ որ նա անհաճոյ լինի :

Թողեք, թողեք, վէճի մի սկսէք,
միջամտեց մայրը :

Կառքը կանգնեց հիւրանոցի դրան
տուղեւ : Մարկոսովը տիկնոջ և օ-
րիորդի ներս մտնելուց յետոյ, ինքն
էլ վերադարձել մէջ լաւ փաթակով
իր տունը գնաց, ճանապարհին շա-
րունակ Մարկոսեանին հայտնելով :

(Շարունակելի)

հարէմներու ծառայութեան կը յատկացուին, ու հայ կիները կը բռնաբարուին:

Արճէշի մէկ ժամ հեռաւորութեան վրայ գտնուող հայ Սոս. գում գիւղին մէջ այժմ հաստատուած է Տփղէշ աղան, և կէս ժամ հեռու ալ իր որդին Ղարշի ըստած ճիւղեր: Ասոնք անյոր վարմունքներ կուենան հայուն պատուին զէմ: Ամէն ամուսնացող հայ օրիորդ, առանց բացառութեան, զեղեր ներս կամ դուրս տարուելու միջոցին, անպատճառ հարկ է օր առ օր կրնայ շնորհ այդ երկու հրէշներուն կրքին զոհացում տայ նախեալ աջ եւ յետոյ յանձնուի իր նորապակ ամուսնին: Այս ահաւելի սովորութեան զէմ կենալու յանդիմանները գործը վայրկեան պէս կը լինայ:

Արճէշ, իր գաւառակովը, այսօր կատարեալ դժոխքի մը երեւոյթը առած է, հայը կատարեալ գրաստ գարձած է այդ Ալըքի ցեղին ու ցեղապետներուն ձեռքը: Ժողովուրդը շքուարած մնացած ինչ ընելիքը չի գիտեր:

Միւս կողմէ, տեղւոյն ևրեք հայ վաճառքը բարձրորդին աւերակ դարձած են, ու անոնց բարկ կալուածները գրաւուած են: Ու այս անհանգուրձելի կացութեան առջեւ, պարտաւրք և անոր արժանաւոր առաջնորդները՝ անհոգ, անփոյթ, անկարեկիր իրենց կաշին հոգալու, իրենց փորը պարտեցնելու ետեւէ ենտարձն փոյթը թէ վանքերը կը քանդուին, կալուածները կը գրաւուին, հայ ընտանեկան պատիւը կը բռնաբարուի, հայ կայսերը թուրք հարէմներու մէջ կը պղծուին: Լաւագոյն չէ՞ որ պակաս ըլլան առ տեսակ պատրիարք և առաջնորդ, որպէսզի ժողովուրդը՝ անոնց պաշտպանութենէն յայտը վերջնապէս կտրած ինք իր գլխուն ճարը փնտռէ գտնայ:

Փալով արտասահմանի մէջ ապրող և ինքզինքնին յեղափոխական յորջորջող պարոններուն, ինչո՞ւ այդ պարոնները հեռուէն խոշոր խոշոր կը ջարդեն, փոխանակ հոս դուրս և ժողովրդեան ուղղութիւն մը ցոյց տալու: Իրենց հիմակուան վիճակին մէջ՝ ասոնք ի՞նչ տարբերութիւն ունին մեր պատրիարքէն և անոր պնակալէզ պաշտօնեաներէն:

Այցելու

ՊԱՊՈՍԱՆ ԹԱՏԵՐԱՆՈՒՄԲԸ

Շարքը ու կիրակի զիշեր նորակազմ թատերախումբը տուաւ իր առաջին երկու ներկայացումները: շարքը գիշերը Վիտի Սուրհանյակը, կիրակի զիշեր՝ Օ. Պողոս եկեղեցին:

զանգակահարը: Երկու երեկոյթին ալ Սանդարտի սրահը լեցուն էր: Պապահանի և իր ընկերներուն սասնըհինգ քան օրուան մէջ թափած ջանքերը բնին վրայ երեւցան պայծառ կերպով: Թատերական աէքսու և տրորդ մինչև հիմակ այսքան փայլուն չէին եղած գէթ վառնայի մէջ: Հայ դերասանները՝ զոհողութեան վերջին կաթիլը թափած էին: Ընդհանուր առմամբ հասարակութիւնը գոհ մնաց և ճշմարիտը ըսելու համար այսքան իսկ չէր սպասուեր նոր թատերախումբէն, որ այս ընթացքով քիչ ժամանակուան մէջ պիտի յաջողի իր երկրորդական ակամայ թերութիւններն ալ ուղղել անշուշտ: Հասարակութեան կողմէ դոյզն քաջալերութիւն մը սիրտ պիտի տայ այդ երկուստեքը ու եռանդուն դերասաններուն լիւրջ փոխարինելու այդ քաջալերը: վառնայի հայրութիւնը այս տեսակ աշխուժեցումներով մը յոյժով թիւնը ապագայի առաքինութիւնը պիտի ունենայ թէ ոչ՝ ապագային պիտի տեսնենք:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԲՐՈՆԻԿ

Ակնայ մէջ 30 տուն հայ դիմում ընելով թարբերողի հայ հոմաճեականներու եպիսկոպոսին յանձն առեր են կաթողիկոսականութիւնն ընդունելու: Ազգային գործերու կարգադրութեան համար Արարկիրի առաջնորդ Մուշեղ վարդապետ Ակն երթալով այդ դաւանափոխութեան պատճառը կը հասկնայ և իրենց գիտատարութեանէն ետ կը կեցունէ այդ 30 անուոր հայերը:

Բարիչի մէջ սեպտ. 22ին տեղի ունեցեր է հիմնարկէքը և օծումը այն հայ եկեղեցիին որ պիտի կանգնուի Բարիչ: Հանդէսին նախագահած է Եւրոպայի հովիւ Ի. թիւճեան Գէորգ եպիսկոպոսը խուռն բազմութեան ներկայութեանը: Ականուոր ֆերմանուցիները եւս ներկայ գտնուեր են: Տ. Գէորգ օրհնութիւնները քեր է հիմնարկի պիւնթաշօֆի համար:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մ Ա Կ Ե Դ Ո Ւ Ն Ի Ս

Եակեղանական Բարձրագոյն կօմիտէի նախագահ պ. Միխայիլովսքի՝ Մակեդոնիոյ ապստամբութեան մասին համակրական և քաջալերական նամակներ ստացեր է արտասահմանի երեւելի անձնաւորութիւններէն:

Ապստամբութեան մասին մակեդոն. Բարձր. կօմիտէն ստացեր է հետեւեալ տեղեկութիւնները:

Սթրուումայի ձախ եկերքին վրայ ապստամբները յայտնուին. պատերազմը տրուեց Նեզդէր մանա-

ւանդ Սէրպինովոյի և կրտսէլոյի մտտ. 100 թուրք զինուորները գերի ինկան և 600 հոգի սպանուեցան: Տէրվինկօֆ 8 աչս. ամբարն ըրով և 40 զիւղացիներով յորձախեցաւ 100 զինուորներու վրայ: Մէլազըմը և 30 հոգին սպաննեց, Բուբբէլի կիրճը գրաւուեցաւ հայր Տուլբուլէն և բազմաթիւ զինուորներ սպանուեցան:

Կրտսէլոյի մէջ զինուորներու մեծ խումբ մը ոչնչացաւ: շատ զօրք գիւմրի գէպի Պիւթիւճա, սակայն ստիպուեցաւ ետ քաշուիլ մեծ կորուստներ տալէ ետքը: Ճումայի մէջ մեծ խառնաշփոթութիւն կը տիրէ: Թուրքերը թողուցին իրենց լեռնային գիրքերը վախերնէն. այժմ կը շօշափեն դաշտային զիւրքերը:

Պ Ո Ւ Լ Կ Ա Ր Ի Ս

Բէօսթէնիոյի նահանգին մէջ զինուորական վարչութիւն հրատարակուեր է արդիւնքու համար զինուած խումբերու Մակեդոնիական ցնիլը:

Ձէն ի ձեռնին բռնուած խումբերը պիտի դատուին զինուորական դատարաններու առջեւ:

Անցեալ օր Տուպիշքոյի շրջակաները 38 հոգի բաղկացած մակեդոնացիներու խումբ մը Սուկարէվի առաջնորդութեամբ փորձեր է անցնել Տանկաստան:

Պուլկար սահմանապահները կրակ ըրեր են խումբին վրայ անոնցմէ չորսը վիրաւորելով: Խումբը կրցեր է անցնել Թանկահան հոգը, սակայն թուրք զինուորներէ յարձակում կրելով իրենցմէ 20 հոգի միայն յաջողեր են մանել ներսերը:

Պուլկարիոյ ամէն կողմերը միթիւններ տեղի կուենան: Մուկեդոնիոյ ապստամբներուն իրենց համակրանքը յայտնուելու և քաջալերելու համար դանօնք:

Թ Ո Ւ Բ Ք Ի Ս

Մեծ դուքս Նիքօլայ Նիքօլայեւիչ Սուլթանին, մեծ եղարդոս Սայիա փաշային և տրտաքին գործոց նախարար Թէվֆիկ փաշային հետ իր տեսակցութեանց միջոցին, Չարին բացառական պէս խողաղատէր դաղափարներուն վրայ պնդելէ տք՝ բաւական աղղու կերպով յայտնեց է սակայն թէ հարկատուները մը դնել այժմ Մակեդոնիոյ և մանաւանդ Ալպանիոյ մէջ տիրող անընթացութեան, Պէրլինի դաշնագրին տառին ու ուղիին համաձայն բարենորոգումներով:

Սուլթանը վերջնական իրատէն տուեր է եկեր մաքսային

պարտքերու փոփոխման համար: Սակայն օսմանեան պահպան զեռ պաշտօնակատն զեկոյց չէ ընդուններ:

Ալէշր. Բոշթառ իր Պուլոյ թղթակցէն կը տեղեկանայ թէ մեծ պետութեանց դեպքաններուն մէկը խորհուրդ տուեր է մեծ եղարդոսին որ առանց սպասելու պետութիւններու միջամբատութեան հարկ եղած լարենտրոգումները գործադրէ Մակեդոնիոյ: Սուլթանը տեղեկանալով, անմիջապէս հրամայեց է 10 հոգիէ բաղկացած քննիչ մասնախումբ մը զրկել երկիրը ուսումնասիրելու և հասկնալու համար թէ ինչ բարեկարգութիւններ պէտք ունին: Մասնախումբը արդէն ճամբայ ելեր է:

ՉԻՆՍՍԱՆ

Չինացի քաղաքական մեծ մարդ մը, Լիու Գուն Նի, նանքինի և Լիանկ—Բիանկի փոխարքան, մեծեր է վերջերս: Չինոսորակուն ասպարէզի մէջ յասալացած էր, և բնաւ չէր նմաներ նրբամիտ, գրահուա մանտարէններուն: 1860ին նշանաւոր հանդիսացած էր Թայբինկներուն զէմ մղուած կռուին մէջ, և Լի Հունկ Զանկի ժամանակակից միակ երեւելի մարդն է: Եղաւ պարկեան մը ուր կրնայ ըսուիլ թէ Չինաստանի եւրոպական գաղութիւն ճակատագիրը և այս ընդարձակ կայսրութեան մէջ քաղաքակրթութեան ապագան Չանկ Յի Թունկէ և Լիու Գուն Նիէ կախում ունեցան: Այս երկու փոխարքաները Եանկ—Յէի հովիտը կը կառավարէին: Բէքինէն հըրաման կուզար իրենց՝ ձեռքի տակէ ուժ տալու պօքսըներու շարժման: Եթէ երկու փոխարքաները փոքր թոյլտուութիւն մը ընէին, Եանկ Յէի երկայնու թեամբը սփռուած եւրոպական գաղութները շնչուած լինեցած էին: Չանկ և Լիու տարբեր կերպով խորհեցան, իմաստուն և նրբամիտ քաղաքագէտի պէս և իրենց իշխանութեան սահմանին մէջ մէկուէն քիչը շարունեցաւ: Եւրոպական մամուլը մահաձայն է ըսելու թէ Լիու մահուամբ Չինաստան մեծ կորուստ մը կընէ:

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԲԱՏԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Մենք արդէն ձեզ գրկած ենք տըպագրուած նամակներ, Չեր բաժնեղինները կրնաք ուղարկել կամ մեզի կամ «Հայրենիք» խմբագրութեան: Չը վճարողներուն անունները պիտի հրատարակուին թէ՛ «Շարժում»-ի և թէ՛ «Հայրենիք»-ի մէջ:

Отговорникъ Мурадъ Ераносянъ

Печатница „Взаимность“ Варна